

KALLA OSS DREAMERS, KALLA MIG REBELL! DETTA ÄR VÅRT YONDER.

YONDER

RIKSTEATERN

Scenkonst
Sörmland

IDÉ & KOREOGRAFI **OR/ELLER**

MUSIK **TOUSSAINT CHIZA, MATILDA BÅDAGÅRD, SOPHIA ERSSON**

LÄRARHANDLEDNING

Om lärarhandledningen

Denna lärarhandledning från Riksteatern är ett stöd för dig som ser dansföreställningen *Yonder* med dina elever. Här får du förslag på hur ni kan förbereda er inför föreställningen och även hur ni kan fördjupa upplevelsen i klassrummet efteråt. Se innehållet i denna handledning som ett smörgåsbord, välj det du tycker är relevant för dig och dina elever.

Vänliga hälsningar

Riksteatern Dans och Scenkonst Sörmland

Yonder

Föreställningen i korthet

Yonder är en dansföreställning i coming of age-format, ett tonårshäng i en evig sommarnatt. Mitt emellan det allmängiltiga och ”jag får rys i hela kroppen”-känslan väntar ett gäng på livet, samtidigt som de lever det intensivt. Det som händer är inget och allt på samma gång.

I koreografduo OR/ELLER:s nya verk möter vi sex unga dansare som förkroppsligar tonårsvrålet i en kraftfull föreställning, där de ger publiken chansen att uppleva vad närheten till dansen kan väcka i oss. Publiken sitter runt scenytan och känner vinddraget från kropparna.

Föreställningens soundtrack består av en samling specialskrivna pop-anthems av Toussaint ”Tusse” Chiza, i samarbete med kompositörerna Matilda Bådagård och Sophia Ersson.

OR/ELLER drivs av koreograferna Anja Arnquist och Madeleine Lindh. Med sina visuella verk strävar de efter att skapa en tät kontakt med publiken, varje gång. Anja och Madeleine är själva framstående dansare, som bland annat samarbetat med Gulddlejonbelönade koreografen Cristina Caprioli. De tror på dansens kommunikativa kraft och har sedan starten 2018 uppmärksammats både nationellt och internationellt för sina nyskapande verk.

Bra att veta

Föreställningen är cirka 45 minuter lång utan paus.

Publiken sitter placerade på tre sidor runt scenytan.

”Yonder” är ett engelskt ord som används för att beskriva ”något som är längre bort men fortfarande synligt”.

Före ert besök

Den viktigaste uppgiften du som lärare har inför föreställningen är att skapa trygghet och nyfikenhet. Berätta om de praktiska förutsättningarna för besöket, det vill säga när och var föreställningen sker och hur ni ska ta er dit. Gå gärna igenom den beskrivande texten på sidan 3. Kanske vill ni också lyssna på soundtracket och läsa låttexter inför föreställningen? Dessa hittar du på sidan 13 och framåt.

Om eleverna är ovana vid scenkonst kan det vara bra att prata om vad det innebär att gå på en föreställning. Vad har eleverna för förförståelse och förväntningar, kanske har de frågor om hur det brukar fungera? Fundera också över hur dina egna förväntningar ser ut och vad du behöver ha koll på för att vara trygg i upplevelsen?

Varje skola har sina rutiner kring elevers användande av mobiltelefoner på skoltid. Oavsett hur riktlinjerna ser ut på din skola, ser vi gärna att eleverna uppmanas att lämna in eller helt stänga av sina mobiltelefoner eftersom dessa annars utgör en onödig distraktion för både publik och ensemble.

Under föreställningen

Se till att vara på plats i god tid så att alla elever hinner landa i rummet och kanske gå på toaletten före föreställningen. Det är mycket lättare för den som inte har stress i kroppen att vara närvarande i rummet och ta till sig föreställningen.

Låt eleverna uppleva och engagera sig i scenkonsten utifrån sitt perspektiv och sina förutsättningar. Många ungdomar har en förmåga att ge sig hän i scenkonstupplevelser på ett sätt som de flesta vuxna har vant sig av med. Denna hängivenhet kan ta sig olika uttryck. En del sitter tysta, medan andra reagerar med både kropp och röst. Vårt team delar ditt ansvar för publiken och har tränat på hur de ska

möta elevernas energi. Det bästa du kan göra för dina elever är att vara en förebild genom att fokusera på föreställningen och uppleva den tillsammans med dem. Skulle det uppstå en situation som gör att du som lärare behöver agera, försök om möjligt att göra det på ett sätt som inte stör den övriga publiken. Ofta kan det räcka med en hand på axeln.

Att sitta tillsammans med eleverna i stället för bakom eller vid sidan av, är också ett effektivt sätt att skapa lugn i en orolig elevgrupp.

Vi vill att alla, både elever och lärare, håller sig på sina platser under hela föreställningen. Skulle någon verkligen behöva lämna rummet går det självklart bra. Då rekommenderar vi att en lärare följer med ut då vi inte kan ansvara för elever som lämnar rummet. Därför är det bra om ni kan vara minst två vuxna i salongen under föreställningen.

Om du är osäker på vad som förväntas av dig som lärare, kan du alltid fråga produktionens turnéledare som finns på plats före föreställningen.

Du kan också läsa mer om att gå på teater och dans med barn och skolelever på <https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/larare/att-ga-pa-teater-och-dans-med-barn-och-skolelever/att-ga-pa-dansforestillinger-med-barn-och-unga2/>

Efter föreställningen

Låt upplevelsen sjunka in utan stress. Några kommer berätta direkt vad de tänkte och tyckte medan andra vill fundera och smälta upplevelsen för sig själva. Använd stunden efter föreställningen till att lyssna in de spontana reaktionerna hos eleverna. Dessa kan sedan följas upp inom ramen för ett efterarbete på skolan.

Eftersamtal

Ett eftersamtal är ofta uppskattat av eleverna och för många viktigt då det ger dem möjlighet att gemensamt processa sina intryck och fördjupa upplevelsen. Ett sådant samtal behöver alltid utgå från elevernas behov. Det innebär att det ska finnas en inbjudan, men inget tvång, att dela med sig av sin upplevelse.

Uppmuntra alla att utgå från sig själva. Förkunskaper, erfarenheter och dagsform kan ha stor påverkan på den enskildes upplevelse. Påpeka gärna att ingen tolkning är mer sann eller rätt än någon annans.

Det finns en mängd olika sätt att genomföra den här typen av samtal. På nästa uppslag följer en enklare beskrivning av samtalsmodellen *En väv av tecken* som är den metod för konstnärliga samtal som vi på Riksteatern använder oss av.

Inom ramen för samtalet är det fullt möjligt att integrera andra pedagogiska grepp. Längre fram finns exempelvis skrivövningar utifrån föreställningens låttexter. Känn dig fri att hitta en form som passar dig och dina elever.

Konstnärlig analys

1. Beskriv

Beskriv för varandra vad ni minns av föreställningen. Hur såg det ut på scenen, vad var det för musik, hur rörde sig dansarna och vad hade de för kostymer? Hur var stämningen i verket? Vad förblev likadant hela föreställningen och vad förändrades över tid? Försök hålla beskrivningarna fria från värdering och tolkning. Att fokusera på det neutrala och konkreta gör det enklare för alla att delta. Om ni uppfattat något olika kan ni fundera på om och i sådana fall hur det påverkat er tolkning och upplevelse.

2. Tolka

Vad väckte föreställningen för tankar och känslor hos dig? Uppfattade du att det fanns några relationer mellan gestalterna på scenen? Får du en känsla av att föreställningen vill säga dig något? Alla olika tolkningar är välkomna och målet är inte att komma överens om en gemensam ”rätt” tolkning utan att lyfta olika möjligheter och perspektiv.

3. Reflektera

I det sista steget öppnas samtalet upp för egna åsikter och reflektioner. Vilka associationer och minnen dyker upp? Vad tycker jag om detta? Hur kommer det sig att min tolkning av föreställningen är så lik (eller olika) mina kompisars? Reflektionen kan ske både i grupp och individuellt. Det viktiga är att eleverna ges en möjlighet att formulera sina egna tankar om föreställningen, med stöd i det gemensamma samtalet.

Förslag till frågor

Även om samtalsmodellen följer en tydlig form med olika steg kommer du antagligen märka att samtalet tenderar att röra sig mellan de olika delarna. Detta är helt okej så länge samtalet upplevs som givande och intressant.

Här följer några exempel på frågor du kan ställa för att styra och öppna upp samtalet.

- Hur såg det ut på scenen? La ni märke till något särskilt, exempelvis vad gäller scengolvet, ljussättningen eller dansarnas kostymer?
- Vad var det för slags musik och hur användes den under föreställningen?
- Hur många dansare var med och hur rörde de sig?
- Fick du känsla av att dansarna befann sig på en särskild plats och i så fall var?
- Såg du något som var särskilt intressant att följa på scenen, vad i så fall och varför?
- Hur var stämningen i verket? Förändrades den över tid?
- Hur skulle du beskriva gestalterna på scenen? Uppfattade du att det fanns några relationer mellan dem?
- Kände du igen dig på något sätt? Påmindes du om någon situation eller plats som du känner igen?
- Vad tar du med dig från den här föreställningen?

- Vänta med värderingar.
- Alla val är medvetna val.
- Utgå från dig själv.

3. Reflektera

2. Tolka

1. Beskriv

Scengolv

Under förarbetet med *Yonder* såg scenograferna en bild på en målning på nätet och fastnade för den. Efter lite detektivarbete visade det sig att tavlan var målad av en konstnär, och jesuitpräst, vid namn Father John Predmore, verksam i Boston. Efter hans godkännande började medarbetarna i Riksteaterns ateljéer skapa en kopia i storformat som nu utgör föreställningens scengolv. Tavlan har hittills inte haft någon titel men Father Predmore kallar numera sin tavla för – just det – *Yonder*.

Repetitionsbild

Övningar och uppgifter i klassrummet

Arbeta med musik och låttexter från *Yonder*

Föreställningen har ett eget soundtrack skapat av Toussaint Chiza, Matilda Bådagård och Sophia Ersson. Du hittar musiken via länken på sida 13 i denna lärarhandledning. Låttexterna finns på kommande sidor.

Om tid finns, lyssna gärna på musiken och följ med i texterna som en intresseväckare före föreställningen. Väl tillbaka i klassrummet kan ni arbeta vidare utifrån texterna, enligt förslag nedan, vilket kan stimulera elevernas kreativitet och ge dem impulser till nya sätt att uttrycka sig i text eller musik.

Förslag till övningar och instruktioner

ANALYSERA EN AV LÅTTEXTERNA

Välj vilken av de tre låttexterna du vill analysera. Fundera fritt utifrån följande frågor:

- Vilka känslor skildras i texten?
 - Vilka metaforer (dvs bilder och liknelser) kan du hitta i texten?
 - Hur skulle du beskriva språket i låten? Tänk exempelvis på ordval och stil.
 - Vilka ord och fraser är det som sticker ut mest i sången?
 - Hur tolkar du låten? Vem eller vilka skulle den kunna handla om?
- Analysen kan göras i små grupper eller individuellt.

PROVA ATT SKRIVA EN EGEN LÅTTEXT

Påbörja din egen låttext eller dikt med inspiration från *Yonder*. Här är några förslag till olika ingångar/övningar utifrån soundtracket, men du kan givetvis skriva helt fritt om du hellre vill det.

1. Prova att skriva i jagform till en annan person. Innan du börjar, fundera på vem låtens "jag" och "du" är och vad de har för relation till varandra. Kanske är det du själv och någon du känner, eller några helt andra, påhittade personer?
2. "Stan är av papper / Vi får inte plats" sjunger Toussaint i låten *Dreamers*. Vilken plats eller situation vill du skildra i din text? Prova att beskriva denna plats eller situation med liknelser.
3. I *Dreamers* nämns boken *Catcher in the rye* av J.D. Salinger. På svenska heter boken *Räddaren i nöden*. Prova att väva in titeln på en bok, film eller låt i din egen text. Välj gärna ett verk som betyder något för dig själv eller textens "jag".
4. *Look yonder* sjunger Toussaint i låten med samma namn. Fundera på en uppmaning eller ett utrop som du tycker har en särskild känsla. Kan du själv komma på en kort uppmaning som kan bli bärande i din text?
5. I kärleksballaden *Stanna* får berättarjaget "rys i hela kroppen". Ställ klockan på fem minuter och skriv ner allt du kommer på om hur det känns att vara riktigt kär. När tiden är slut, stryk under det som blev bäst eller mest träffande. Skriv din egen kärleksdikt med denna fras som titel eller utgångspunkt.

Låttexter från *Yonder*

Dreamers

[Text och musik: Matilda Bådagård, Toussaint Chiza, Sophia Ersson]

Kalla mig en rebel

Jag går dit jag vill

Alltid med på allt sjukt

Alltid lite till

Jag vill ju bara vara som dig

Vara som dig

Om du vill hoppa jämfota utför ett stup

Är jag med dig hela vägen ut

Kanske dör vi

Går för långt

Allting som du gör

gör jag

gör vi nu

Kalla oss dreamers

Alltid nån annanstans

Stan är av papper

Vi får inte plats

Inget på riktigt och sant

Jag står bredvid dig

Vi ska ta varenda jävla chans

Hajpa våra hjärtslag

Catcher in the rye

Alltid en dreamer

Alltid en dreamer

Repetitionsbild

Jag vill våga
 Känna tårarna som bränns
 När skiten gör mig rädd för livet
 För allt som känns
 Alltid lätt att låta bli
 Att drömma bort
 Att drömma stort

Kalla mig en rebel
 Jag går dit jag vill
 Alltid med på allt sjukt
 Alltid lite till
 Jag vill ju bara vara som dig
 Vara som dig

Kalla oss dreamers ...
 Alltid en dreamer
 Alltid en dreamer

Jag vill våga
 Känna tårarna som bränns
 När skiten gör mig rädd för livet
 För allt som känns
 Alltid lätt att låta bli
 Att drömma bort
 Att drömma stort

Kalla mig en rebel
 Jag går dit jag vill
 Alltid med på allt sjukt
 Alltid lite till
 Jag vill ju bara vara som dig
 Vara som dig
 Kalla oss dreamers ...

Look yonder

[Text och musik: Matilda Bådagård, Toussaint Chiza, Sophia Ersson]

Places
 Traces
 What do we want from you
 The smaller the room
 The bigger the dream
 The longer the waiting for it

And there's yonder
 Look yonder
 Look yonder
 Look yonder

Look yonder
 Look yonder
 That's right
 Through the storms and heavy weather
 All the fields are green
 I touch the sky
 As i breath through the water
 Wait a second there's life to live

Stanna

[Text och musik: Matilda Bådagård, Toussaint Chiza, Sophia Ersson]

Kom vi går
Dit mot horisonten
Du är bredvid mig
Och allting känns så rätt
Och jag får
Rys i hela kroppen
Av att tiden känns så stor och jävligt lätt

Vi säger inte mycket men vi fnissar då och då
Typ som telepatiskt och jag vet att du förstår

Som på film
Lättar vi från marken
Och blir ett med allt vi ser och allt vi hör
Om vi vill
Spolar vi tillbaka
Tar en tagning till
Av scenen där du tar min hand
Och säger ”kom vi går”

Blir så full av hybris när du säger du är min
Och samtidigt så jävla rädd
Att slutet ändå finns

Kan vi bara va kvar
Och spegla allt vi ser i varandra
Okontrollerbara
Sjukt hur vi får tiden att stanna

Snart i mål
Snart är den förlorad
Den magi som finns när bara vi är två
Utanför
Skolans tunga tegel åker masken på
AirPods on
Ingen vet hur du får mig att må

Kan vi bara va kvar
Och spegla allt vi ser i varandra
Okontrollerbara
Sjukt hur vi får tiden att stanna

Länklista

Musik från Yonder samt bonusmaterial:

<https://www.riksteatern.se/yonder/bonusmaterial>

Att öppna nya världar – Om att uppleva scenkonst med barn och unga.

https://www.riksteatern.se/globalassets/riksteatern.se-ny/barn-och-unga/att_oppna_nya_varldar_ny24.pdf

Om att gå på scenkonst med ung publik från 13 år.

<https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/larare/att-ga-pa-teater-och-dans-med-barn-och-skolelever/att-ga-pa-teater-med-publik-fran-13-ar/>

Filmad miniföreläsning (ca 15 min) om samtalsmodellen *En väv av tecken*.

<https://www.youtube.com/watch?v=4ze8WBneIUs>

Dansare

Bakre raden från vänster: Vicente Sales Roger, Victor Lans. Främre raden från vänster: Linn Ragnarsson, Jennifer Wallén, Selam Zapater, Mar Serra Marti.

Repetitionsbild

Turnerande team

Holger Tistad [ljus tekniker], Filip Zätterman [ljus tekniker/teknisk samordnare] och Chatrin Melander [kostym tekniker/turnéledare].

Det är vi som jobbar med YONDER

Idé och koreografi **OR/ELLER** (Anja Arnquist och Madeleine Lindh)

Musik **Toussaint Chiza, Matilda Bådagård, Sophia Ersson**

Dansare **Victor Lans, Linn Ragnarsson, Vicente Sales Roger, Mar Serra Marti,**

Jennifer Wallén, Selam Zapater

Ljuddesign **Sophia Ersson**

Scenografi **OR/ELLER**

Kostymdesign **Naemi Gustavsson**

Grafisk formgivning, dekor och kostym **Sepidar Hosseini**

Maskdesign **Linda Sandberg**

Ljusdesign **Holger Tistad**

Repetitör **Linn Ragnarsson**

Dramaturg **Jani Lohikari**

Kostymtekniker/turnéledare **Chatrin Melander**

Ljustekniker **Holger Tistad**

Ljudtekniker/teknisk samordnare **Filip Zätterman**

Producent **Malin Lundgren**

Redaktion lärarhandledning **Malin Lundgren, Hanna Kangassalo, Joacim Gustafson**

Konstnärlig ledare Riksteatern Dans **Cecilia Suhaid Gustafsson**

En samproduktion mellan Riksteatern och Scenkonst Sörmland för åk 7–9.

Föreställningen är cirka 45 min.

Lär mer om YONDER på riksteatern.se/yonder

RIKSTEATERN

Scenkonst som sätter tankar och känslor i rörelse, för alla överallt.

Drygt 38 000 medlemmar skapar möjligheternas scen och öppnar mötesplatser i hela Sverige.

Riksteatern
145 83 Norsborg
Tel: 08-531 991 00
info@riksteatern.se · riksteatern.se

RIKSTEATERN

